

Lárus H. Bjarnason - Nýju samtökin (1912)

Útgáfa 1.0 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðu eintaki af téðu riti. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið rafrænt eintak af því án endurgjalds.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó að stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Höfundur skjals þessa álitur að hvers kyns höfundaréttur á prentaða eintakinu sé útrunninn.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Skannað var eintak í vörslu Landsbókasafnsins (Íslandssafn).

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

Nýju samtökin.

Mjer skilst, að eigi að vera von um það, að hrinda sambandsmálinu fram, þá verði menn að hafa það hugfast, að málið er samningsmál bæði milli hinna íslenzku stjórnmalaflokka og milli Íslendinga og Dana. En sje svo, og því játa nú líklega allir, þá nægir ekki að bindast hjer ófrávikjanlegum skildögum um málið, sízt skildögum, er kunna að mæta mótspyrnu í hvoru landinu um sig.

Hjer á landi er ekki ólíklegt, að meðferðin á 57. gr. stj.skrárinnar og undanþága allra „hermalasamninga“ undan öllum áhrifum íslenzkra stjórnvalda muni mælast misjafnlega fyrir. Og vera mætti, að sumir kunni að efast um, að væntanlegi íslenzki ríkisráðs-ráðherrann suður í Kaupm.höfn svari kostnaði.

Ekki er það heldur ómögulegt, að Danir kunni að þykjast kenna hjer frekari breytinga en orðabreytinga, hvort heldur litið er til millilanda-nefndarfrumvarpsins eða minnihlutatillagnanna 1909.

Mjer finnst, að líklegust leið sambandsmálinu til framgangs — og það mál hefir væntanlega aðallega

vakað fyrir samningsmönnum — hefði verið sú, að gjöra mann eða menn af hvorum flokki á fund Dana, til þess að þreifa fyrir sjer um horfur málsins.

Í því skyni hefði vitanlega þurft að setja grið um málið milli flokkanna, meðan samið var um það utanlands og innan, enda mundi ekki á þeim hafa staðið, sje það rjett skilið, að ör-lítill hluti alþingismanna og minni hluti beggja flokksstjórna hafi bundizt samtökum um það — uppá eigið eindæmi — að mynda nýjan flokk utanþings og innan, til þess að halda sambandsmálinu til streitu í hinu nýja formi.

Þessi skilningur á 2 síðustu málsgreinum samningsins mun að vísu vera nokkuð algengur, en jeg vil mega skilja þær svo, að hin nýja flokksmyndun eigi ekki að ganga fram, fyr en leitað sje bæði undirtekta fleiri áhrifamanna í báðum flokkum en undirskrifendanna 14 og svo undirtekta Dana.

Reykjavík, 26. Apríl 1912.

Lárus H. Bjarnason

p. t. formaður Miðstjórnar Heimastj.flokksins.